

Kurzusleírás (tematika)

Elméleti bázisú projektfejlesztés: FADING MODERNISM – HALVÁNYULÓ MODERNIZMUS A háború utáni épített örökség kutatása és értelmezése a magyar kontextusban				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Győrffy Rachel (MOME), gyorffy@yahoo.de, +36 70 222 26 22				
Kód: M-AE-102-C	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): ESMA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2-3.	Kredit: 5	Tanóraszám: 36 Egyéni hallgatói munkaóra: 114
Kapcsolt kódok:	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem.	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
<p>A kurzus során a hallgatók a 'késő-modernista' és 'szocmodern' jelzővel illetett épített örökség vizsgálatán keresztül ismerkedhetnek meg különböző kutatási módszerekkel. Egyúttal tudásra tehetnek szert az idevágó aktuális, építészetelméleti és műemlékvédelmi kérdésekről és ezek kultúrtörténeti kontextusáról.</p> <p>A bemutatott módszerekre támaszkodva, a hallgatók egyénileg végeznek egy épületkutatást, melyet a kurzus végén prezentálnak. Ez kézzelfogható, illusztrált output-ot eredményez: különböző forrásanyagot felhasználva (folyóiratok, tervrajzok, fényképek stb.) minden hallgató egy-egy budapesti, 'késő-modernista' épületet vizsgál a tervezéstől egészen a jelenkori státuszig.</p> <p>A kurzus meghívott vendégelőadója, társoktatója Franz Bittenbinder, építészmérnök és a Politecnico di Milano doktorandusza.</p> <p><u>Az órákon a következő tematikákat fogjuk vizsgálni, kontextualizálni és közösen megvitatni:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mit fejeznek ki a 'késő-modernista' és a 'szocmodern' jelzők, hogyan értelmezhetők ezek? • Hogyan és milyen kritériumok által határozható meg egy építészeti korszak? • Milyen szempontok szerint értelmezhetjük a háború utáni építészetet és miért fontos a 'kánon' fogalma? • Hogy hatott az építészetre a politikai, gazdasági és társadalmi kontextus, valamint a tervezők életrajza? • Milyen átalakuláson és átértékelésen esett át ez az épületállomány az évtizedek során?				

Milyen konfliktusok fogalmazódnak meg manapság a háború utáni építészettel kapcsolatban és ezek hogyan viszonyulnak az identitás és az emlékezet kérdésköréhez?

Tanulási eredmények

TUDÁS

- Ismeri a 'késő-modern' építészet fontosabb magyar és nemzetközi alkotásait
- Érti a tudományos kutatás alapelveit és ismeri a különböző forrásanyagok sajátosságait
- Rálátása van a háború utáni magyar építészet és városépítés történetére és az ehhez kapcsolódó legfontosabb társadalmi és kultúrpolitikai folyamatokra
- Ismeri a kortárs vitákat, a képviselt építészetelméleti és műemlékvédelmi álláspontokat és az alapvető szakkifejezéseket

KÉPESSÉG

- Képes a háború utáni építészet kérdéseire árnyaltan reflektálni
- Képes egy épületkutatásra forrásanyagokat gyűjteni, releváns információkat kiszűrni és értelmezni
- Képes a 'késő-modern' építészetet és városépítést különböző szempontok alapján kritikai vizsgálatnak alávetni

ATTITÚD

- Törekszik a 'késő-modern' építészet és az arról szóló társadalmi párbeszéd megismerésére és az abban való aktív szakmai részvételre
- Törekszik egy analitikus és kritikus szemléletre és igyekszik ezt beépíteni tervezési tevékenységébe
- Nyitott a különböző szemléletek megismerésére és törekszik a proaktív megoldáskeresésre

ÖNÁLLÓSÁG

- Önállóan képes az elsajátított kutatási módszereket a szakterületén alkalmazni
- Véleményét önállóan alkotja meg és megalapozott szempontokkal járul hozzá a 'késő-modern' építészetet övező kortárs diskurzushoz

A kurzus menete

1. hét : **Bevezetés: A háború utáni épített örökség**

⇒ heti feladat: tematikus vizuális anyag gyűjtése (bontás, felújítás, átépítés, ...)

2. hét: **Építészeti kritériumok és kánonok**

⇒ heti feladat: rövid bibliográfia összeállítása a releváns forrásmunkákról

3. hét: **Bontások és újjáépítések I: Urban Palimpsest - Felülírások és újraírások az építészetben és a városi kontextusban**

⇒ heti feladat: fotóanalízis készítése, téma: átalakulások

4. hét: **Tervezők és hagyaték – kihelyezett óra**

Magyar Építészeti Múzeum és Dokumentációs Központ

5. hét: **Életrajzok és befolyások**

⇒ heti feladat: rövid életrajz készítése és a tervező egyéb munkáinak áttekintése

6. hét: **Építészet és esztétikai ítélet**

⇒ heti feladat: épületmapping

7. hét: **Projekt és kontextus: Esettanulmány: A Budai Várnegyed**

8. hét: **Az épített környezet védettsége I**

⇒ Vitagyakorlat: A védettség határai

9. hét: **Bontások és újjáépítések II: Rekonstruktivizmus**

⇒ Vitagyakorlat: Rekonstrukció és 'hitelesség'

10. hét: **Az épített környezet védettsége II**

⇒ Vitagyakorlat: Városépítés és műemlékvédelem

11. hét: **Épületbejárás – kihelyezett óra**

12. hét: **Összegzés + Záróprezentációk**

A hallgatók tennivalói, feladatai:

- kutatási feladatok: a bemutatott kutatómódszertani gyakorlatok szerint
- dokumentáció: a választott épületről és építésről dokumentáció készítése (a bemutatott gyakorlatok szerint), template-be (layout) illesztése
- prezentáció: a féléves kutatás és a dokumentáció bemutatása

A tanulás környezete:

Tantermi + Külső helyszín

Teljesítendő követelmények

- Órai jelenlét, hiányzások maximális száma: **3**
- Kutatási feladatok ("heti feladatok") elkészítése és bemutatása, minimum órán bemutatandó: **3**
- Végső dokumentáció elkészítése és prezentáció megtartása

Értékelés szempontjai

- Órai aktivitás
- Megszerzett tudás, elsajátított módszertanok megfelelő alkalmazása
- Elsajátított kritikai attitűd alkalmazása
- Záró beadandó és a prezentáció színvonala

Értékelés módja

- Dokumentáció leadás
- Gyakorlati demonstráció (prezentáció)

Az érdemjegy kiszámítása

- **40 %** folyamat (órák látogatása, a beszélgetésekben való részvétel, heti feladatok elkészítése)
- **60%** végső leadott munka + prezentáció

Kötelező irodalom:

(szemelvényeket fogunk vizsgálni, **nem** az egész mű elolvasása kötelező)

- Jékely Zsolt, Sódor Alajos: *Budapest építésze a XX. században*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1980.
- Merényi Ferenc et al.: *Magyar építészet 1945-70*, Corvina, Budapest, 1972.
- Merényi Ferenc: *A magyar építészet 1867-1967*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1967.
- Preisich Gábor: *Budapest városépítésének története 1945-1990*. Tanulmányok, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1998.
- Schéry Gábor, Jeney Lajos (szerk.): *A magyar tervezőirodák története*, Építésügyi Tájékoztatói Központ Kft., Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom:

- OLIVER ELSE ET AL., WÜSTENROT STIFTUNG, DEUTSCHES ARCHITEKTURMUSEUM DAM (SZERK.): *SOS BRUTALISM. AN INTERNATIONAL INVENTORY*, PARK BOOKS, ZÜRICH, 2017.
- ALEXANDER FTHENAKIS, OLIVER HEISSNER: *50 60 70 ARCHITEKTUR AUS DREI JAHRZEHNEN IM MÜNCHNER STADTBILD*, DÖLLING UND GALITZ, MÜNCHEN, 2017.
- MÁRTA BRANCIK: *BRUTALISM*, KEDVES LÁSZLÓ KÖNYVMŰHELYE, BUDAPEST, 2020.
- GERGELY HARTMANN: *SALGÓTARJÁN MODERN ÉPÍTÉSZE 1945-1990*, KEDVES LÁSZÓ KÖNYVMŰHELYE, BUDAPEST, 2022.
- ADOLPH STILLER (SZERK.): *HUNGARY: ARCHITECTURE IN THE ERA OF AWAKENING 1945-60*, MÜRY SALZMANN, SALZBURG, 2014.
- ADOLPH STILLER (SZERK.): *HUNGARY: ARCHITECTURE OF THE LONG 1960S*, MÜRY SALZMANN, SALZBURG, 2017.K
- OVÁCS DÁNIEL ET AL.: *OTHERNITY. RECONDITIONING OUR MODERN HERITAGE*, LUDWIG MUSEUM BUDAPEST, 2021.
- KISCELLI MÚZEUM - BTM: "VIRTUÁLIS LELETMENTÉS":
https://kiscellimuzeum.hu/virtualis_leletmentes

Egyéb információk:

-

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Órarendi időponton kívül, telefonon vagy E-mailben lehet bármikor konzultációs időpontot egyeztetni. Preferált kapcsolatfelvételi mód: E-Mail.